

فهرست مطالب

مقدمه ۱۹

بخش اول: کلیات

فصل اول: پیشینه تاریخی قضاوت و دادرسی	۲۷
مبحث اول) تعریف قاضی و قضاوت	۲۸
(مبانی و شرایط آن)	۲۸
مبحث دوم) قضاوت و دادرسی قبل از اسلام	۳۹
مبحث سوم) قضاوت و دادرسی بعد از اسلام	۴۰
مبحث چهارم) قضاوت و دادرسی در نظام حقوقی ایران	۴۵
فصل دوم: سیری در قانون‌گذاری راجع به مقررات استخدامی قضات دادگستری	۴۷
فصل سوم: سیری در قانون‌گذاری راجع به مقررات انتظامی قضات دادگستری	۵۷
مبحث اول) قوانین قبل از انقلاب	۵۸
مبحث دوم) قوانین بعد از انقلاب	۶۷
گفتار اول: از بدو انقلاب تا تصویب قانون نظارت بر رفتار قضات	۶۸
گفتار دوم: قانون نظارت بر رفتار قضات (مصوب ۹۰)	۷۵
گفتار سوم: قانون آیین دادرسی کیفری (مصوب ۹۲ با اصلاحات بعدی)	۸۵
بند اول) تخلفات انتظامی در مرحله تحقیقات مقدماتی:	۸۶
بند دوم) تخلفات مرحله رسیدگی در دادگاه:	۹۲
بند سوم) تخلفات انتظامی در مرحله اجرای احکام	۹۴
فصل چهارم: حدود و حقوق شغل قضاوت	۹۵
مبحث اول) مصونیت قاضی دادگستری	۹۵
گفتار اول: تعریف مصونیت	۹۷
گفتار دوم: انواع مصونیت	۹۷

- بند اول) مصونیت شغلی ۹۸
- بند دوم) مصونیت از تعقیب کیفری ۹۹
- گفتار سوم: مبانی قانونی مصونیت قضایی ۱۰۰
- گفتار چهارم: دلایل مخالفان مصونیت قضایی ۱۰۴
- بند اول) مغایرت مصونیت قضایی با شریعت اسلام ۱۰۵
- بند دوم) مغایرت مصونیت قضایی با حاکمیت اصل تساوی افراد در برابر قانون ۱۰۵
- بند سوم) مغایرت مصونیت قضایی با نظم عمومی و امکان نظم در مراجع دادگستری ۱۰۶
- گفتار پنجم: محدوده اعمال مصونیت ۱۰۶
- مبحث دوم) نظارت بر عمل کرد قاضی دادگستری ۱۰۷
- مبحث سوم) احضار قاضی دادگستری ۱۱۳
- گفتار اول: احضار و تعقیب قاضی در جرایم غیر مشهود ۱۱۶
- گفتار دوم: احضار و تعقیب قاضی در جرایم مشهود ۱۱۶
- گفتار سوم: احضار و تعقیب قاضی به عنوان مطلع و گواه ۱۱۸
- مبحث چهارم) تعلیق قاضی دادگستری ۱۱۹
- گفتار اول: مراجع صالحه درخواست تعلیق و ضوابط شروع آن ۱۲۱
- بند اول) مرجع کیفری صالح ۱۲۱
- بند دوم) دادستان انتظامی قضات ۱۲۲
- بند سوم) تکرار درخواست تعلیق ۱۲۳
- بند چهارم) مرجع رسیدگی به تقاضای تعلیق ۱۲۳
- بند پنجم) فرصت دفاع قبل از رسیدگی به تعلیق ۱۲۷
- گفتار دوم: موارد درخواست تعلیق ۱۲۷
- بند اول) تعلیق در جرایم عمدی ۱۲۸
- بند دوم) تعلیق در جرایم غیر عمدی ۱۲۹
- بند سوم) تعلیق در جرایم قابل گذشت ۱۳۱
- گفتار سوم: شرایط اعمال تعلیق قاضی ۱۳۲
- گفتار چهارم: زمان و مدت تعلیق ۱۳۴
- گفتار پنجم: حقوق و مزایای دوره تعلیق ۱۳۵
- مبحث پنجم) رد قاضی دادگستری ۱۳۶
- مبحث ششم) قاعده منع تغییر دادرس ۱۳۸

مبحث هفتم) محدودیت‌ها شغلی قاضی دادگستری	۱۴۱
گفتار اول: مصادیق محدودیت‌های شغلی	۱۴۳
گفتار دوم: اشتغال‌های مجاز	۱۴۵
فصل پنجم: رسیدگی به صلاحیت قضات دادگستری	۱۴۷
مبحث اول) مراجع صالحه جهت اعلام تردید در صلاحیت قاضی دادگستری	۱۴۹
مبحث دوم) بررسی موضوع صلاحیت در کمیسیون	۱۵۱
گفتار اول: اعضاء کمیسیون رسیدگی به صلاحیت	۱۵۱
گفتار دوم: نحوه تحقیقات و رسیدگی در کمیسیون رسیدگی به صلاحیت	۱۵۲
گفتار سوم: قواعد ضروری در تحقیقات و رسیدگی به صلاحیت	۱۵۳
بند اول) محرمانه بودن تحقیقات	۱۵۳
بند دوم) جلوگیری از مخدوش شدن حیثیت قاضی و تشکیلات قضایی	۱۵۴
بند سوم) توقف رسیدگی و تحقیقات در صورت فوت، بازخریدی یا بازنشستگی قاضی و یا منفک شدن وی از خدمت قضایی به هر نحو	۱۵۴
بند چهارم) تشکیل جلسه حضوری با حضور شخص قاضی	۱۵۵
بند پنجم) اعطای مهلت دفاع به قاضی	۱۵۵
بند ششم) تاثیر عدم حضور قاضی جهت رسیدگی	۱۵۵
بند هفتم) رعایت وقت سه روزه ابلاغ و جلسه رسیدگی	۱۵۵
بند هشتم) عطف بماسبق شدن قانون	۱۵۶
مبحث سوم) مرجع رسیدگی به صلاحیت	۱۵۶
گفتار اول: اعضاء دادگاه عالی صلاحیت	۱۵۶
گفتار دوم: تشکیل جلسه رسیدگی	۱۵۷
گفتار سوم: تصمیم نهایی	۱۵۸
بند اول) احراز صلاحیت	۱۵۸
بند دوم) احراز عدم صلاحیت	۱۵۸
بند سوم) ابلاغ رای عدم صلاحیت	۱۵۹
گفتار چهارم: اثر موقت اتخاذ تصمیم بر عدم صلاحیت	۱۵۹
مبحث پنجم) تجدیدنظرخواهی از رای عدم صلاحیت	۱۶۰
مبحث ششم) اجرای حکم رد صلاحیت و آثار آن	۱۶۱
فصل ششم: مسئولیت ناشی از حرفه قضاوت	۱۶۵

- ۱۶۵.....مبحث اول) تعریف مسئولیت و مبانی آن
- ۱۶۸.....مبحث دوم) انواع مسئولیت
- ۱۶۸.....گفتار اول: مسئولیت جزایی (مسئولیت عدم رعایت مقررات کیفری)
- ۱۶۹.....گفتار دوم: مسئولیت انتظامی (مسئولیت عدم رعایت مقررات شغلی)
- ۱۶۹.....مبحث سوم) تفاوت مسئولیت کیفری با مسئولیت مدنی
- ۱۷۲.....مبحث چهارم) تفکیک مسئولیت کیفری از انتظامی
- ۱۷۲.....گفتار اول: مفهوم مسئولیت کیفری (تعریف و مبنا)
- ۱۷۳.....گفتار دوم: مفهوم مسئولیت انتظامی
- ۱۷۹.....بند اول) معیار شخصی (Appreciation) و یا واقعی (In - concreto)
- ۱۸۰.....بند دوم) معیار مجرد (In - abstract) یا نوعی (objective)
- ۱۸۱.....گفتار سوم: تفاوت مسئولیت کیفری با مسئولیت انتظامی
- ۱۸۱.....بند اول) از لحاظ تشریفات رسیدگی
- ۱۸۲.....بند دوم) از نظر مرجع رسیدگی
- ۱۸۲.....بند سوم) از جنبه هدف
- ۱۸۳.....بند چهارم) از لحاظ منبع
- ۱۸۳.....بند پنجم) از جهت نوع مجازات
- ۱۸۴.....بند ششم) از جهت اعتبار ضمانت اجرا
- ۱۸۴.....مبحث پنجم) مبانی قانونی مسئولیت انتظامی قاضی دادگستری
- ۱۸۴.....گفتار اول: قانون نظارت بر رفتار قضات (مصوب ۹۰)
- ۱۸۶.....گفتار دوم: قانون آیین دادرسی کیفری (مصوب ۹۲ با اصلاحات بعدی)
- ۱۸۷.....گفتار سوم: قانون شورای حل اختلاف (مصوب ۹۴)
- ۱۸۷.....مبحث ششم) جرم بودن تخلفات قاضی
- ۱۸۸.....گفتار اول: صدور حکم براءت یا منع تعقیب مشتکی عنه:
- ۱۸۸.....گفتار دوم: صدور قرار جلب به دادرسی مشتکی عنه:
- ۱۹۰.....گفتار سوم: صدور قرار موقوفی تعقیب مشتکی عنه
- ۱۹۱.....گفتار چهارم: تعلیق تعقیب انتظامی مشتکی عنه
- ۱۹۳.....گفتار پنجم: صدور قرار تعلیق اجرای مجازات
- ۱۹۷.....فصل هفتم: شمول مقررات انتظامی**
- ۱۹۷.....مبحث اول) قضات شاغل

گفتار اول: قضات شاغل در دادسرا و دادگاه‌های عمومی و انقلاب و دیوان عدالت اداری.....	۱۹۸
گفتار دوم: قضات شاغل در دادگاه عالی و عالی تجدیدنظر انتظامی و دادستان انتظامی.....	۱۹۹
گفتار سوم: قضات شاغل در دادسرا و دادگاه‌های ویژه روحانیت.....	۲۰۲
گفتار چهارم: قضات شاغل در سازمان تعزیرات حکومتی.....	۲۰۳
گفتار پنجم: قضات شاغل در شورای حل اختلاف.....	۲۰۵
گفتار ششم: قضات شاغل در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی.....	۲۰۶
گفتار هفتم: قضات شاغل عضو کمیسیون‌های تخصصی.....	۲۰۸
مبحث دوم) قضات بازرخرد و بازنشسته.....	۲۰۹
مبحث سوم) قضات تغییر وضعیت داده.....	۲۱۱
مبحث چهارم) کارآموزان قضایی.....	۲۱۱
فصل هشتم: جرایم مرتبط با وظایف قضات.....	۲۱۳

بخش دوم: تخلفات انتظامی قضات دادگستری

فصل اول: تخلفات ناشی از انجام وظایف شغلی.....	۲۱۹
مبحث اول) تخلف مربوط به جلسات و اوقات رسیدگی.....	۲۱۹
گفتار اول: عدم حضور در جلسه رسیدگی.....	۲۱۹
گفتار دوم: عدم شرکت در مشاوره و صدور رای و امضاء آن.....	۲۲۱
گفتار سوم: عدم تشکیل جلسه رسیدگی در روز مقرر.....	۲۲۳
گفتار چهارم: عدم حضور در نوبت شیفت یا جلسات کمیسیون‌ها.....	۲۲۸
بند اول) عدم حضور در نوبت کشیک:.....	۲۲۸
بند دوم) عدم حضور در جلسات هیئت‌ها و کمیسیون‌ها:.....	۲۳۰
گفتار پنجم: دستور تعیین وقت خارج از ترتیب قانونی دفتر.....	۲۳۱
گفتار ششم: دستور تجدید وقت غیرقانونی.....	۲۳۳
گفتار هفتم: عدم رعایت مقررات مربوط به تشکیل جلسات دادرسی و ابلاغ وقت رسیدگی.....	۲۳۸
بند اول) مبانی تخلف.....	۲۳۸
بند دوم) مصادیق تخلف.....	۲۴۱
اول) عدم تعیین وقت رسیدگی.....	۲۴۱
دوم) رسیدگی خارج از نوبت به اعتراض.....	۲۴۹
سوم) تشکیل جلسه رسیدگی بدون رعایت حد نصاب قضات.....	۲۵۱
چهارم) عدم شرکت دادستان یا نماینده او در دادگاه.....	۲۵۲

- گفتار هشتم: خودداری از عزیمت به محل خدمت یا ترک خدمت ۲۵۵
- بند اول) مبانی تخلف ۲۵۵
- بند دوم) مصادیق تخلف ۲۶۱
- مبحث دوم) تخلف در تنظیم صورت جلسات و اوراق تحقیق ۲۶۳
- گفتار اول: درج نکردن مشخصات خود و عدم امضاء ۲۶۳
- گفتار دوم: ناخوانا نوشتن مطالب ۲۶۶
- گفتار سوم: بکار بردن کلمات یا عبارات سبک و ناپسند ۲۶۶
- مبحث سوم) تخلف در اخذ تصمیمات قضایی ۲۶۹
- گفتار اول: عدم اعلام ختم دادرسی ۲۶۹
- بند اول) مبانی تخلف ۲۶۹
- بند دوم) مصادیق تخلف ۲۷۴
- گفتار دوم: عدم اعلام ختم تحقیقات ۲۷۹
- بند اول) مبانی تخلف ۲۷۹
- بند دوم) مصادیق تخلف ۲۸۰
- گفتار سوم: عدم صدور رأی و اجرای آن در مهلت قانونی ۲۸۶
- بند اول) مبانی تخلف ۲۸۶
- بند دوم) مصادیق تخلف ۲۸۸
- مبحث چهارم) اهمال در انجام وظایف محوله ۲۹۶
- گفتار اول: مبانی تخلف ۲۹۶
- گفتار دوم: مصادیق تخلف ۳۰۲
- بند اول) عدم ارسال پرونده از دفتر به دادگاه ۳۰۲
- بند دوم) عدم حضور در محل خدمت ۳۰۲
- بند سوم) تاخیر در رسیدگی به جهت کثرت کار ۳۰۴
- بند چهارم) اهمال در آزادی متهم ۳۰۷
- بند ششم) اهمال در پاسخ استعلامات قانونی ۳۰۹
- بند هفتم) عدم اظهار نظر در خصوص همه اتهامات پرونده ۳۱۳
- بند هشتم) عدم اجرای کامل دادنامه قطعی ۳۲۴
- بند نهم) عدم تعلیمات لازم در اجرای دستورات صادره ۳۴۷
- بند دهم) اهمال در صدور و فک قرار تامین ۳۴۸

بند یازدهم) عدم اعلام قابلیت تجدیدنظر خواهی و اعتراض	۳۶۰
بند دوازدهم) عدم توجه به تذکرات قانونی اصحاب دعوا	۳۶۳
بند سیزدهم) عدم توجه به مدافعات طرفین	۳۶۴
بند چهاردهم) عدم توجه به دلایل استنادی	۳۶۴
بند پانزدهم) عدم توجه به مقررات قانونی	۳۷۲
بند شانزدهم) تاخیر در ارسال پرونده به مرجع صالح	۳۹۹
بند هفدهم) اهمال در تنظیم دادنامه (غیرسهوی) و صورت جلسات	۳۹۹
بند هجدهم) عدم رعایت مقررات راجع به ابلاغ حکم و قرار	۴۰۵
بند نوزدهم) اطلاع دادرسی	۴۱۶
بند بیستم) عدم تعیین تکلیف اموال حاصل از جرم	۴۲۶
بند بیست و یکم) اهمال در نگهداری پرونده و اوراق آن	۴۲۸
بند بیست و دوم) واگذاری اختیارات قانونی از سوی مقام قضایی به اشخاص غیرمجاز	۴۳۱
مبحث پنجم) اعمال نظر ماهوی قبل از صدور رأی	۴۴۴
مبحث ششم) خودداری از اعتبار بخشی به مفاد اسناد ثبتی بدون جهت قانونی	۴۴۶
مبحث هفتم) خودداری از پذیرش مستندات و لوایح طرفین و وکلاء آنان	۴۴۹
مبحث هشتم) استنکاف از رسیدگی و امتناع از انجام وظایف قانونی	۴۵۴
گفتار اول: مبانی تخلف	۴۵۴
گفتار دوم: مصادیق تخلف	۴۵۷
مبحث نهم) خارج نمودن مستندات و لوایح طرفین از پرونده	۴۵۹
مبحث دهم) خروج از بی طرفی در انجام وظایف قانونی	۴۶۴
مبحث یازدهم) بی نظمی در ورود به محل کار و خروج از آن	۴۷۳
مبحث دوازدهم) غیبت غیر موجه	۴۷۷
مبحث سیزدهم) ارجاع امر به مامورین و یا مقاماتی که حسب قانون ضابط تلقی نمی‌شوند	۴۸۸
مبحث چهاردهم) اهمال در جلوگیری از امحاء آثار و علایم جرم و تاخیر در جمع آوری ادله وقوع جرم	۴۹۰
مبحث پانزدهم) انجام تحقیقات بر خلاف قانون در جرایم منافی عفت	۴۹۳
مبحث شانزدهم) توقف تحقیقات به عذر معین نبودن متهم	۴۹۴
مبحث هفدهم) عدم تعیین تکلیف پرونده‌ها قبل از مرخصی و ماموریت و انتقال و مانند آن	۴۹۴
مبحث هجدهم) احضار یا جلب بلادلیل متهم	۴۹۶

- مبحث نوزدهم) تخلف از تفهیم اتهام قانونی و جوانب آن ۵۰۷
- مبحث بیستم) عدم پذیرش بلا دلیل تقاضای کتبی وثیقه‌گذار ۵۱۴
- مبحث بیست و یکم) خواستن بلا دلیل متهم از وثیقه‌گذار و کفیل ۵۱۴
- مبحث بیست و دوم) اخذ تامین کیفری نامتناسب ۵۱۷
- مبحث بیست و سوم) درخواست غیر لازم تکمیل تحقیقات از سوی دادستان ۵۴۱
- مبحث بیست و چهارم) عدم قبول بیمه نامه بعنوان وثیقه در قانون بیمه اجباری ۵۴۲
- مبحث بیست و پنجم) عدم اعلام مراتب طرح دعاوی مرتبط با حوادث رانندگی به صندوق یا شرکت بیمه مربوط ۵۴۳
- فصل دوم: تخلفات ناشی از اعمال نظارت ۵۴۵**
- مبحث اول) عدم نظارت منتهی به بی نظمی متصدیان امور شعب ۵۴۵
- گفتار اول: مبانی و مفاهیم تخلف ۵۴۵
- گفتار دوم: رویه قضایی ۵۵۹
- بند اول) عدم نظارت بر امور دفتری: ۵۵۹
- بند دوم) عدم نظارت بر اوقات که منجر به شمول مرور زمان می‌شود: ۵۶۰
- بند سوم) عدم نظارت موجب اختلال در مسائل قضایی: ۵۶۱
- بند چهارم) عدم نظارت منجر به بی ترتیبی اوراق و محتویات پرونده: ۵۶۱
- بند پنجم) عدم نظارت بر ابلاغ دادنامه‌های صادره ۵۶۴
- بند ششم) عدم نظارت در ارسال پرونده به مرجع بالاتر ۵۷۰
- بند هفتم) عدم نظارت منجر به بی نظمی در تعیین وقت رسیدگی ۵۷۱
- مبحث دوم) عدم اعمال نظارت دادستان نسبت به دادیار و بازپرس ۵۷۳
- گفتار اول: مبانی تخلف ۵۷۳
- گفتار دوم: رویه قضایی ۵۸۲
- بند اول) عدم استیناف از رای غیرقانونی دادگاه ۵۸۲
- بند دوم) نظارت بر امور بازپرسی و دادیاری ۵۸۲
- بند سوم) سکوت در مقابل اعمال غیرقانونی بازپرس ۵۸۳
- بند چهارم) محدوده مسئولیت دادستان ۵۸۳
- مبحث سوم) خودداری از اعلام تخلفات ۵۸۴
- گفتار اول: تخلفات کارکنان اداری زیر مجموعه ۵۸۷
- گفتار دوم: تخلفات ضابطین دادگستری ۵۹۶

گفتار سوم: تخلفات وکلاء و مشاورین حقوقی	۶۰۴
گفتار چهارم: تخلفات کارشناسان رسمی دادگستری	۶۱۰
گفتار پنجم: تخلفات مترجمان رسمی دادگستری	۶۱۳
مبحث چهارم) گزارش خلاف واقع و مغرضانه قضات	۶۱۳
فصل سوم: تخلفات عمومی ناشی از سمت قضایی	۶۱۹
مبحث اول) رفتار خارج از نزاکت حین انجام وظیفه یا به مناسبت آن	۶۲۰
گفتار اول: مبانی و مفهوم تخلف	۶۲۰
گفتار دوم: رویه قضایی	۶۳۰
مبحث دوم) سوء استفاده از اموال دولتی، عمومی و توقیفی	۶۳۶
مبحث سوم) اشتغال به مشاغل رسمی دیگر	۶۳۹
مبحث چهارم) پذیرفتن هر گونه هدیه، خدمت و امتیاز غیرمتعارف به اعتبار جای گاه قضایی ...	۶۴۶
مبحث پنجم) رفتار خلاف شأن قاضی	۶۴۷
گفتار اول: مبانی و مفهوم تخلف	۶۴۷
گفتار دوم: مصادیق تخلف	۶۵۹
بند اول) ارتکاب جرم	۶۵۹
بند دوم) مخدوش نمودن لیست حضور و غیاب	۶۶۲
بند سوم) سفارش پذیری در امر قضاء	۶۶۵
بند چهارم) تنظیم دادخواست برای طرفین دعوا توسط قاضی	۶۷۱
بند پنجم) تغییر اظهارات طرفین دعوا توسط قاضی	۶۷۳
بند ششم) رانندگی با وسیله نقلیه خارجی بدون اصیل بودن پلاک آن	۶۷۵
بند هفتم) تند خویی با ارباب رجوع	۶۷۸
بند هشتم) مرادده با طرفین دعوا	۶۸۱
بند نهم) تعیین وقت خارج از عرف	۶۹۴
بند دهم) عدم رعایت صرفه و صلاح طرفین	۶۹۴
بند یازدهم) انتقال منزل سازمانی به بستگان	۶۹۴
بند دوازدهم) صدور چک بلامحل و اخذ کالا به صورت نسیه	۶۹۶
بند سیزدهم) سوء معاشرت با افراد بد نام	۶۹۶
بند چهاردهم) ضمانت از متهم توسط قاضی و دخالت در پرونده به نفع دیگری	۶۹۶
بند پانزدهم) سوء استفاده از موقعیت قضایی	۶۹۷

- مبحث ششم) اخذ بی مورد پرونده از شعبه ارجاع گیرنده ۶۹۹
- مبحث هفتم) عدم صدور رای در مهلت مقرر ۶۹۹
- مبحث هشتم) اعلام مفاد و تسلیم رونوشت یا تصویر دادنامه قبل از امضاء ۷۰۰
- مبحث نهم) تخلفات راجع به مرحله اجرای حکم ۷۰۰
- مبحث دهم) سلب حق داشتن وکیل و عدم تفهیم این حق ۷۰۴
- مبحث یازدهم) عدم احراز هویت متهم و احراز اقامت گاه وی ۷۰۶
- مبحث دوازدهم) تخلف از قوانین موضوعه ۷۰۷
- گفتار اول: مبانی و مفهوم تخلف ۷۰۷
- گفتار دوم: رویه قضایی ۷۱۲
- بند اول) تلقی نمودن اختلاف حقوقی به کیفری ۷۱۲
- بند دوم) رسیدگی و صدور حکم به ابطال دادخواست به صرف عدم حضور طرفین ۷۳۶
- بند سوم) صدور حکم الزام به تنظیم سند علیه غیر مالک ۷۳۸
- بند چهارم) عدم رعایت مقررات در خصوص تفهیم اتهام و صلاحیت ذاتی ۷۴۳
- بند پنجم) عدم رعایت مقررات دادرسی در تشکیل جلسه رسیدگی ۷۵۱
- بند ششم) عدم توجه به دلایل و مستندات طرفین ۷۷۲
- بند هفتم) عدم قید قابلیت تجدیدنظرخواهی در رای ۷۷۷
- بند هشتم) الزام به تقدیم دادخواست به جای درخواست ۷۷۹
- بند نهم) پذیرش درخواست به جای دادخواست ۷۸۱
- بند دهم) فراهم آوردن موجبات اطلاع دادرسی ۷۸۲
- بند یازدهم) عدم رعایت مقررات اعاده دادرسی ۷۸۳
- بند دوازدهم) عدم رعایت قواعد صلاحیت ذاتی ۸۰۳
- بند سیزدهم) عدم اجرای حکم قطعی ۸۱۴
- بند چهاردهم) صدور رای غیر مستدل ۸۲۲
- بند پانزدهم) تلقی کردن حکم به قرار ۸۳۰
- بند شانزدهم) اعطای مهلت به محکوم علیه مالی بدون توافق طرفین ۸۳۲
- بند هفدهم) اعلامی تشخیص دادن حکم اجرایی ۸۳۳
- بند هجدهم) عدم تصحیح حکم منقوض ۸۳۵
- بند نوزدهم) عدم رعایت مقررات قانونی در پذیرش دادخواست ۸۳۸
- بند بیستم) صدور حکم خارج از خواسته ۸۳۸

بند بیست و یکم) عدم رعایت مقررات راجع به تعلیق اجرای مجازات..... ۸۴۹

بند بیست و دوم) پذیرش دادخواست از اشخاص غیررشدید ۸۵۱

بند بیست و سوم) بی دقتی در مقررات آیین دادرسی کیفری..... ۸۵۲

بند بیست و چهارم) صدور کیفرخواست بدون جلب نظر دادستان ۸۹۲

بند بیست و پنجم) عدم رعایت مقررات آزادی مشروط ۸۹۲

بند بیست و ششم) تخلف از قوانین در تعیین مجازات ۸۹۳

بند بیست و هفتم) صدور قرار امتناع از رسیدگی به جهت شکایت انتظامی ۹۱۷

بند بیست و هشتم) پذیرفتن و کیل بدون الصاق تبر مالیاتی ۹۱۷

بند بیست و نهم) صدور رای بدون اخذ آخرین دفاع ۹۱۷

بند سی ام) عدم رعایت مقررات اجرای احکام مدنی ۹۱۸

بند سی و یکم) عدم رعایت مقررات قانونی در دعاوی خانوادگی ۹۳۹

بند سی و دوم) عدم رعایت مقررات خاص آیین دادرسی مدنی ۹۵۲

بخش سوم: آئین رسیدگی به تخلفات انتظامی قضات دادگستری و مراجع ذیصلاح

مقدمه ۹۹۱

فصل اول: مراجع انتظامی رسیدگی کننده به تخلفات قضات دادگستری ۹۹۳

مبحث اول) دادسرای انتظامی ۹۹۴

گفتار اول: تشکیلات دادسرای انتظامی ۹۹۴

گفتار دوم: صلاحیت دادسرای انتظامی ۹۹۶

مبحث دوم) دادگاه عالی انتظامی ۱۰۰۰

گفتار اول: مبانی قانونی دادگاه عالی انتظامی ۱۰۰۰

گفتار دوم: تشکیلات دادگاه انتظامی ۱۰۰۳

گفتار سوم: صلاحیت دادگاه انتظامی ۱۰۰۵

بند اول) رسیدگی به تخلفات انتظامی قضات ۱۰۰۵

بند دوم) رسیدگی به پیش نهاد تعلیق قضات از خدمت قضایی ۱۰۰۸

بند سوم) ترفیع پایه قضایی ۱۰۰۸

بند چهارم) حل اختلاف بین دادیار و دادستان انتظامی ۱۰۰۹

بند پنجم) رسیدگی به اعتراض به قرار تعلیق تعقیب انتظامی ۱۰۱۰

بند ششم) اظهارنظر پیرامون اشتباه یا تقصیر قاضی ۱۰۱۶

بند هفتم) سایر امور به موجب قوانین خاص ۱۰۱۸

- گفتار چهارم: دادگاه عالی تجدیدنظر ۱۰۲۳
- مبحث سوم) دادگاه رسیدگی به صلاحیت قضات ۱۰۲۵
- فصل دوم: طرح شکایت و مقدمات رسیدگی ۱۰۳۱**
- مبحث اول) تکلیف به اخذ شکایت و نحوه طرح آن ۱۰۳۱
- مبحث دوم) جهات قانونی شروع به رسیدگی ۱۰۳۵
- گفتار اول: شکایت ذی‌نفع یا نماینده قانونی وی ۱۰۳۶
- گفتار دوم: اعلام رییس قوه قضاییه ۱۰۳۹
- گفتار سوم: اعلام رییس دیوان عالی کشور و دادستان کل کشور ۱۰۴۱
- گفتار چهارم: اعلام شعب دیوان عالی کشور در رسیدگی به پرونده‌های قضایی ۱۰۴۱
- گفتار پنجم: ارجاع دادگاه عالی انتظامی ۱۰۴۲
- گفتار ششم: اطلاع دادستان ۱۰۴۲
- فصل سوم: توقیف تعقیب انتظامی ۱۰۴۷**
- مبحث اول) شمول اعتبار امر مختومه ۱۰۴۷
- مبحث دوم) حصول مرور زمان ۱۰۴۸
- مبحث سوم) فوت، بازنشستگی، بازخریدی، استعفاء و منفک شدن از خدمت ۱۰۵۸
- مبحث چهارم) استرداد شکایت ۱۰۶۰
- فصل چهارم: مقدمات رسیدگی به تخلفات ۱۰۶۳**
- مبحث اول) انجام استعلامات لازم ۱۰۶۳
- مبحث دوم) اخذ توضیحات ۱۰۶۶
- فصل پنجم: تحقیقات مقدماتی دادسرا ۱۰۶۹**
- مبحث اول) تعلیق تعقیب ۱۰۶۹
- گفتار اول: صدور تعلیق تعقیب ۱۰۶۹
- گفتار دوم: اعتراض به تعلیق تعقیب ۱۰۷۲
- گفتار سوم: مدت تعلیق تعقیب ۱۰۷۳
- مبحث دوم) صدور قرار تعقیب ۱۰۷۶
- مبحث سوم) حصول اختلاف بین دادیار و دادستان ۱۰۷۷
- مبحث چهارم) رسیدگی به جبران خسارت ۱۰۷۸
- مبحث پنجم) تعدد و تکرار تخلف ۱۰۸۸
- مبحث ششم) تخفیف مجازات ۱۱۰۹

۱۱۱۷.....	فصل ششم: رسیدگی به تخلفات در دادگاه عالی انتظامی
۱۱۱۸.....	مبحث اول) ارجاع پرونده پس از وصول
۱۱۱۸.....	مبحث دوم) ثبت پرونده
۱۱۱۹.....	مبحث سوم) ارسال یک نسخه از کیفرخواست به متخلف
۱۱۲۰.....	مبحث چهارم) تشکیل جلسه رسیدگی
۱۱۲۲.....	مبحث پنجم) صدور رای و ابلاغ آن
۱۱۲۵.....	فصل هفتم: تجدیدنظر خواهی از آراء انتظامی
۱۱۲۷.....	مبحث اول) آراء قابل تجدیدنظر خواهی
۱۱۳۲.....	مبحث دوم) مهلت تجدیدنظر خواهی
۱۱۳۳.....	مبحث سوم) مرجع تجدیدنظر خواهی
۱۱۳۳.....	مبحث چهارم) اعاده دادرسی
۱۱۴۳.....	فصل هشتم: اجرای احکام انتظامی
۱۱۴۵.....	ضمایم
۱۱۹۹.....	فهرست منابع

avabook.com

بی شک در بین مشاغلی که امروزه در جامعه وجود دارد، شغل قضا از قداست و منزلت رفیعی برخوردار است زیرا مبدأ و منشاء آن خداوند است که به انبیاء و اوصیاء تفویض شده است. خداوند در جای جای قرآن کریم به مقام رفیع قضاوت اشاره فرموده و از پیامبران به عنوان جای‌نشین خود بر روی زمین یاد کرده تا با عدالت و به حق بین مردم قضاوت کنند.^۱

این منصب به همان اندازه که از جلالت و رفعت برخوردار است، دارای مسئولیتی بس سنگین و خطیر است به همین لحاظ بسیاری از فقها و دانش‌مندان اسلامی از بیم هفوات و خطراتی که در کنار این منصب وجود دارد از پذیرفتن آن شانه خالی کرده تا آن‌جا که زندگی دنیوی خویش را تباه کرده و زیر بار مسئولیت آن نرفته‌اند. حکایت می‌کنند یزید بن عمر فزاوی یکی از عمال مروان بن محمد آخرین خلیفه اموی، ابوحنیفه را برای تصدی قضا در کوفه تعیین کرد وی این دعوت را نپذیرفت. یزید بن عمر دستور داد او را صد تازیانه زدند بل که این سمت را قبول کند لیکن او نپذیرفت. هم‌چنین در زمان خلفای عباسی ابو جعفر او را برای سرپرستی دادگستری به بغداد دعوت کرد ولی او نپذیرفت ابو جعفر دستور داد او را زندانی کردند باز قبول نکرد تا در سال ۱۵۰ هجری قمری در محبس فوت کرد. مولف کتاب عدالت و قضا در اسلام به نقل از کتاب اخبار القضاة روایت می‌کند که حاکم عراق ابوقلابه را برای تصدی کرسی قضا در بغداد دعوت کرد ابوقلابه دعوت حاکم را نپذیرفت و در

^۱ خداوند در آیه ۲۶ سوره «ص» می‌فرماید: «یا داود انا جعلناک خلیفته فی الارض فاحکم بین الناس بالحق» ای داود تو را بر روی زمین جای‌نشین خود کردیم پس بین مردم به حق و عدالت حکم کن و هم‌چنین است در سوره نساء آیه ۱۰۵ فرموده اند «انا انزلنا الیک الكتاب بالحق لتحکم بین الناس بما اریک الله و لا تکن للخائنین خصیما».

خفا به سرزمین شام گریخت قضا را در همان ایام قاضی شام از منصب خویش معزول شد و چون ابوقلابه از این داستان با خبر شد احساس خطر کرد و از شام متواری شد و هم‌چنان در بیابان‌ها سرگردان بود تا به سرزمین یمامه رسید و روزگاری طولانی خویش را در آن جا از انظار مخفی کرد تا اوضاع دگرگون شد و خاطرش از خطر بیاسود و بار دیگر آهنگ عراق کرد یکی از دوستان به وی گفت چه بودی اگر منصب قضاء مسلمانان را می‌پذیرفتی و عدالت را میان ایشان به کار می‌بستی و از این ره گذر اجر و ثواب می‌اندوختی ابوقلابه گفت: چون شناوری به دریا افتد تا چند یارای شنا کردن دارد.^۱

همین مؤلف در کتاب سابق الذکر نقل می‌کند که فضیل بن عیاض گفت چون کسی به منصب قضاء گمارده شود باید یک روز را برای قضا و روز دیگر را برای گریه اختصاص دهد.^۲ در ادوار مختلف تاریخ زندگی بشر و تشکیل حکومت و برپایی تمدن‌های اولیه هم‌واره افرادی تحت عناوین گوناگون به منظور کنترل اعمال دولت مردان و نظارت بر عمل کرد آنان انتخاب شده و سران حکومت و دولت را در جریان حاصل کار خود قرار می‌دادند.

همه ما داستان‌هایی از برخورد قاطعانه با قضات متخلف در طول تاریخ را بیاد داریم از آن جمله داستان «سی سام» است که منقول است در زمان کمبوجیه شخصی به نام «سی سام» که از اشراف بود و کمبوجیه او را چون چشم گرامی می‌داشت قضاوت می‌کرد. روزی به کمبوجیه خبر رسید که میان مرد ثروت مند و شخص بی‌نوایی اختلاف افتاده است و «سی سام» جانب آن ثروت‌مند را گرفته و به ناحق رأی داده است و رأی وی باعث ضرر و زیان مرد تهی دست شده است. به محض وصول خبر، کمبوجیه یکی از نزدیکان خود را مأمور تحقیق این امر نمود. نتیجه تحقیقات نیز حکایت از صحت خبر واصله و رأی ناصواب سی سام داشت. به دستور کمبوجیه قاضی را به حضور وی آوردند. کمبوجیه با تندوی او را مورد مؤاخذه قرار داده و اعلام کرد که عمل وی جزایی جز مرگ ندارد، سپس به دستور کمبوجیه سر از تن وی جدا کردند و پوست بدنش را نیز کنده و بر مسندی که سی سام روی آن قضاوت می‌کرد گسترده، آن گاه به دستور کمبوجیه فرزند قاضی متخلف که به کار قضاء مشغول بود جای نشین پدر شده و مقرر گردید که بر روی همان مسند بنشیند و در امور قضایی حکم بدهد. پیداست که قاضی

^۱. بیات، محمد رضا، دادرسی انتظامی و تفصیلات انتظامی قضات، نشر خط سوم، چاپ چهارم ۱۳۹۰، ص ۱۰.

^۲. همان منبع، ص ۱۰.

جوان هر گاه می‌خواست از جاده حق و عدالت منحرف شود آن پوست که در زیر پای او گسترده شده بود، وی را از رفتار ناشایست باز می‌داشت زیرا به منزله تازیانه عبرتی بود که مانع عمل خلاف می‌شد.^۱ مادها از نخستین کسانی بودند که در امر قضاء سخت گیر و تخلف از قانون را روا نمی‌داشتند و متخلفین را به شدت مجازات می‌کردند و این روش به دولت هخامنشیان نیز سرایت کرد. به نوشته کریستن سن دانمارکی، عموماً در ایران باستان عدالت مقام مهمی داشته و از زمان هخامنشیان قراین کافی در دست است که پادشاهان جداً مراقب حسن جریان قوه قضائیه و درست کاری قضات آن بوده اند. هرودت مورخ یونانی می‌نویسد که بازرسی نسبت به عملیات و تصمیمات قضایی در ایران باستان خیلی دقیق و شدید و قضاتی که تصمیمات ناروا و مغرضانه می‌گرفتند، شدیداً مورد بازخواست و حتی کیفر قرار می‌گرفتند.^۲

آیین‌رهای بخش اسلام نیز به این مهم توجه داشته است، به طوری که از سیره پیامبر گرامی اسلام و پیش‌وای اول شیعیان حضرت علی (ع) استنباط می‌شود، بازرسی و نظارت بر اعمال کارکنان حکومتی و مراقبت و کنترل رفتارهای اجتماعی و شغلی آنان از اهمیت بسزایی برخوردار بوده است، به نحوی که حضرت امیرالمؤمنین (ع) در نامه خود به مالک اشتر سفارش می‌کند که برای تنظیم کارها باید افراد مطمئنی را به کار آگاهی بگماری که آنان کارهای مسئولین را کنترل کنند و هر کجا خطایی دیدند به اطلاع تو برسانند تا بر کارها مسلط باشی و نیز در فرازی دیگر تأکید می‌فرماید: «... به علاوه باید به کارهای کارگزاران رسیدگی کنی و کار آگاهانی راست گو و با وفا بر آنان بگماری زیرا مراقبت‌های پنهانی از آنان انگیزه‌ای است که آن‌ها امانت را به کار گیرند و نسبت به زیر دستان مدارا کنند. درباره یارانت دقت کن و مراقب باش. اگر یکی از آنان دستش را به خیانت آلوده ساخت و گزارش کار آگاهانت بر خیانت او اتفاق داشت به همین گزارش قناعت کن...» با توجه به نقش محوری قضات در تحقق دادرسی منصفانه باید این حق برای مردم تبیین شود که حاکمیت، نظارت لازم را بر رفتار قضات اعمال می‌کند؛ زیرا مسئولیت اجرای صحیح قانون و تضمین معیارهای مطلوب رفتار قضایی متوجه حکومت‌ها است تا جایی که چگونگی اجرای عدالت کیفری یکی از شاخص‌های سنجش کارایی حکومت‌های سیاسی محسوب می‌شود. این مهم زمانی دست یافتنی است که در ابتدا،

^۱ نظارت انتظامی بر دست‌گاه قضایی، داریوش وفاقی، مجله حقوقی دادگستری، بهار ۱۳۷۷، شماره ۲۲، صفحه ۱۵۶

^۲ همان منبع، صفحه ۱۵۶

افرادی برای تصدی منصب قضایی انتخاب شوند که از سلامت، شایستگی، استعداد و دانش لازم برخوردار باشند و سپس رفتار و عمل کرد آنان هم‌واره تحت کنترل و نظارت صحیح باشد.

به طور کلی قاضی واژه‌ای است مقدس و از نظر مردم جامعه، مقامی بسیار برجسته و قابل احترام دارد زیرا وی تنها کسی است که چون بر مسند قضا نشیند هر ستم دیده و مغبون و دردمندی به منظور استغاثه و استمداد به او پناه می‌برد و این او است که با کمال صراحت و قاطعیت و به مقتضای عدالت باید احقاق حق نماید و از ضعف و ستم‌دیدگان در برابر اقویا و ستم‌کاران حمایت بی‌دریغ نماید و همه را به یک چشم نگاه کند نه قدرت و بزرگی قدرت‌مندان و نه زر و زور زرداران و زورمندان او را مرعوب سازد و نه ضعف و ناتوانی زیردستان موجب بی‌اعتنایی او شود بنابراین قضاوت یک شغل و یا عمل خودسرانه نیست تا هر کس بخواهد بتواند قضاوت نماید به طور خلاصه قضاوت ایمان، استعداد، لیاقت، معلومات قضائی و از همه مهمتر وجدان پاک و شرافت و نجابت می‌خواهد. امیر مؤمنان حضرت علی (ع) که خود مبین مقاصد و مبشر اهداف شریف اسلام است برای قاضی یک شأن برجسته و ممتازی را در نظر داشته که بایستی این شأن و منزلت در همه احوال حفظ شود تا موجبات بزرگ‌داشت، موجبات احترام، موجبات اولویت و رجحان او در جامعه فراهم آید به همین سبب و انگیزه در فرمان خود به مالک اشتر راجع به این اصل چنین توصیه و سفارش فرموده‌اند:

«قاضی را در قلمرو فرمانروائیش آن‌چنان مقام و منزلتی ببخش که هیچ‌یک از خواص و نزدیکان تو در آن منزلت و مقام طمع نبندند تا در اوج آن مقام شامخ از اندیشه فکر و سیاست بدانند ایشان ایمن باشد و سخن چینیان را فرصت فتنه‌انگیزی درباره او دست ندهد» بررسی تاریخ قضائی اسلام هم‌واره بیان‌گر این واقعیت است که اصل استقلال و احترام قضات در کلیه قرون و اعصار محترم و مرعی بوده و در طوفان‌های اجتماعی و انقلابات سیاسی که وزرا و رجال مقتدر مملکت دست‌خوش مصادره اموال و یا گرفتار زندان و شکنجه و حتی اعدام می‌شدند استقلال و احترام قضات هم‌چنان محترم و محفوظ و مصون از هر گزند و تعرض بوده و کمتر اتفاق افتاده که به قضات آسیبی رسانیده شود.^۱

بازرسی از عمل کرد قضایی و نظارت بر رفتار آنان از اصول و قواعد خاصی پیروی می‌کند؛ امری که اختصاص به عصر معینی نداشته و هم‌واره مورد توجه بوده است. در کشور ما، از زمان ایجاد تشکیلات نوین عدلیه، در کنار سایر سازمان‌های مربوط به دادرسی، تشکیلات و شیوه‌های مشخصی

^۱ خلعتبری، افراسیاب، مقاله حفظ سلامت دست‌گاه قضا بستگی به حسن انتظام آن دارد، افراسیاب خلعتبری، مجله حقوقی و قضائی دادگستری، زمستان ۱۳۷۹، شماره ۳۳، صفحه ۲۰.

برای نظارت قضایی تبیین شده است. قوانین و مقررات مربوط به این نظام نظارتی در طول حدود یک قرن گذشته، هم‌واره دست‌خوش اصلاحات و تغییرات بوده است؛ به نحوی که قواعد مربوط به نظارت انتظامی قضاات از قوانین متعددی که گاهی تشخیص ناسخ و منسوخ آن‌ها امر ساده‌ای نبوده، مستفاد می‌گردید. همین امر سبب شد که در سال‌های اخیر با هدف یک‌سان‌سازی این مقررات و با نگاهی و به فرآیند نظارت‌ها، قوه قضاییه لایحه جامعی را تدوین و جهت تقدیم به مجلس شورای اسلامی به دولت ارسال نماید.^۱ که نهایتاً تحت عنوان «قانون نظارت بر رفتار قضاات» در سال ۱۳۹۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

در حوزه مدیریت نیروی انسانی، اهمیت مدیریت رفتار حرفه‌ای قضاات بر کسی پوشیده نیست؛ قضاات دادسرا یا دادگاه، قاضی مدنی، کیفری یا اداری، قاضی مراجع تالی یا عالی، همگی در هیأت واحدی قرار می‌گیرند که از آن به هیأت قضایی یا مقامات قضایی یاد می‌کنیم و هر یک به نوبه‌ی خود در تعیین سرنوشت مراجعان دادگستری، اعم از شاکی و مشتکی‌عنه یا مدعی و مدعی علیه نقش ویژه‌ای دارند. در قانون نظارت بر رفتار قضاات که در حال حاضر به عنوان قانون و منبع اصلی در برخورد انتظامی با تخلفات قضاات از آن بهره می‌بریم مقنن به دنبال حفظ شان والای مقام قضاوت از طریق کنترل رفتار حرفه‌ای با در نظر گرفتن مجازات‌ها و تنبیهات انتظامی پیش‌گیرانه و بعضاً سخت‌گیرانه بوده است و در عمل نیز مشاهده می‌گردد که اجرای صحیح این قانون با موفقیت چشم‌گیری مواجه بوده است. گام اول موفقیت اجرای این قانون را می‌توان در یک پارچه نمودن قوانین و قواعد و نظام‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های پراکنده در خصوص موضوع تخلفات انتظامی قضاات جست‌وجو نمود که گاهی تشخیص ناسخ و منسوخ قوانین متعدد متعارض مهارت خاصی را می‌طلبد و موجب صدور آراء انتظامی از مراجع ذی صلاح می‌گردید، که هر چند مقنن باز هم با اضافه نمودن قوانین مشابه در قوانین بعدی خصوصاً قانون آیین دادرسی کیفری پا را در همان مسیری گذاشته که قبلاً رفته بود. به هر حال با تصویب قانون نظارت بر رفتار قضاات به دنبال انتظام بخشیدن به رفتار حرفه‌ای مربوط به قضاات دادگستری بوده‌اند

رفتار حرفه‌ای، رفتاری است که در حوزه‌ی یک یا چند شغل و حرفه‌ی معین موضوعیت و فرصت بروز پیدا می‌کند، به عنوان مثال، ترک پست‌نگه‌بانی رفتاری است که تنها در حوزه‌ی رفتاری حرفه‌ی نظامی‌گیری

^۱ طهماسبی، جواد، فرآیند نظارت انتظامی بر رفتار قضاات، مجله حقوقی دادگستری (علمی پژوهشی)، سال ۷۵/ شماره ۷۶/ زمستان ۱۳۹۰/ صفحه ۲۱۰ و ۲۱۱

موضوعیت دارد؛ تبعیض در پذیرش و درمان بیماران تنها در حرفه‌ی پزشکی؛ و صدور حکم برخلاف قانون، یا خودداری از صدور حکم تنها درباره‌ی قضات دادگاه فرصت ظهور و ارتکاب دارد.^۱

با تصویب قانون نظارت بر رفتار قضات (مصوب ۹۰) و با عنایت به تغییرات اساسی که در مقررات انتظامی قضات بوجود آمد، با توجه به لزوم تدوین اثری در این خصوص نگارش و تدوین این مجموعه شروع گردید لکن در طول این پنج سال، حساسیت موضوع و تحقیق در متن آراء انتظامی مانع از آن شد این اثر به مرحله نهایی برسد.

آن چه در این اثر تقدیم حضور خوانندگان معزز می‌گردد ابتداء تبیین جای‌گاه و شان والای مقام قضاوت است و پس از آن با بیان و طبقه‌بندی انواع مسئولیت‌های شغل خطیر قضاوت به بررسی مراجع ذی‌صلاح رسیدگی به تخلفات و صلاحیت قضات پرداخته می‌شود و سپس در بخشی مستقل با طبقه‌بندی انواع تخلفات قضات دادگستری به شرح و بسط مستند تخلفات انتظامی می‌پردازیم و در نهایت آیین دادرسی انتظامی از بدو تا ختم آن و اجرای احکام صادره را مشروحاً بیان می‌نماییم.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از کلیه سروران ارجمندی که در طول چند سال تدوین مجموعه حاضر بی‌منت پاسخ‌گوی سئوالات و مشکلات حقیر بوده تا مجموعه‌ای کامل تقدیم جامعه حقوقی گردد قدردانی نموده و همت والای انتشارات کتاب آوا را که در راستای انتشار کتب و آثار حقوقی تاکنون گامی بزرگ برداشته، قابل ستایش است. از کلیه سروران ارجمندی که مجموعه حاضر را مطالعه نموده عاجزانه درخواست می‌نمایم با انعکاس کم‌بودها و نواقص مجموعه حاضر، حقیر را در رفع اشکالات در چاپهای بعدی یاری نمایند.

والعاقبه للمتقين

مجتبی باری

بهار ۹۶

^۱. صادق منش، جعفر، مقاله مبانی جرم‌انگاری در حوزه‌ی رفتار حرفه‌ای قضات، جعفر صادق منش، ماهنامه دادرسی، شماره ۹۶، سال شانزدهم، بهمن و اسفند ۱۳۹۱، صفحه ۸ الی ۱۸.

بخش اول: کلیات

avabook.com